

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีผู้เสียหาย
ฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่กระทำความผิด

กรรมการขนส่งทางบกได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๔๐๒/๙๒๐๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า บุคคลภายนอกได้ยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ กรรมการขนส่งทางบกคนหนึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรรมการขนส่งทางบกเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยบรรยายฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำรถยนต์ (แท็กซี่) และแบบคำขอจดทะเบียนรถยนต์รับจ้างสาธารณะส่วนบุคคลหมายเลขทะเบียน ๑ ม-๓๗๘๘ กรุงเทพมหานคร ไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นช่างตรวจสภาพรถทำการตรวจสภาพรถ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระบุหมายเลขถัง แก๊ส เอส-๐๕๒๓ ลงในแบบคำขอจดทะเบียนรถฉบับ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ อันเป็น หมายเลขที่ผิดไปจากความเป็นจริง คือ เอส-๐๕๒๖ โดยมีเจตนาทุจริต ต่อมา เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำ แบบคำขอจดทะเบียนรถดังกล่าวไปชำระภาษีที่แผนกจดทะเบียนและเสียภาษีของกรรมการขนส่ง ทางบก ผู้ฟ้องคดีจึงได้ทราบว่าหมายเลขถังแก๊สที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสภาพและรับรองไม่ตรงกับ หมายเลขที่ได้จดทะเบียนไว้ในใบคู่มือจดทะเบียนรถโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับชำระภาษีเป็นผู้แจ้งให้แก่ผู้ ฟ้องคดีทราบและไม่ให้ป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ไปพบผู้ถูกฟ้อง คดีที่ ๑ เพื่อขอให้แก้ไขความผิดพลาดและตรวจดูรายละเอียดที่ตัวรถอีกครั้งหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับเพิกเฉยและไม่ดำเนินการใดๆ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกลั่นแกล้งทำให้ ผู้ฟ้องคดีไม่มีป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีและเสียประโยชน์ที่ไม่อาจนำรถยนต์คันดังกล่าวให้ ผู้อื่นเช่าหาประโยชน์ขาดรายได้วันละ ๘๐๐ บาท เป็นเวลา ๒ เดือน ๑๘ วัน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๒,๔๐๐ บาท จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขหมายเลขถังแก๊สในแบบคำขอจดทะเบียนรถและขอให้ ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวข้างต้น

กรรมการขนส่งทางบกจึงขอหารือเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีผู้เสียหายฟ้องกรรมการขนส่งทางบกต่อศาลปกครองหรือศาลแพ่งและ ขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย หากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๓๕ คณะกรรมการจะต้องสอบ ข้อเท็จจริงเฉพาะประเด็นเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หรือต้องสอบข้อเท็จจริง ให้ปรากฏด้วยการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่าง

ร้ายแรงหรือไม่ แล้วจะต้องพิจารณาต่อไปว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ อีกทั้งจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใดหรือไม่ อย่างไร

๒. หากกรรมการขนส่งทางบกต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๓๔ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่เพียงใด กรรมการขนส่งทางบกจะพิจารณาไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ จากสำนวนการสอบข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการตามข้อ ๓๕ หรือจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาใหม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม(กรรมการขนส่งทางบก)แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า โดยที่การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีกระทำความผิดหรือไม่ การกระทำละเมิดได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ และเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใด ดังนั้น เมื่อบุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดต่อบุคคลภายนอก และผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้แต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๓๕^๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว คณะกรรมการจึงต้องสอบให้ได้ข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น หากความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๖^๒ แต่ถ้าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๗^๓ แห่งระเบียบดังกล่าว

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกตามคำพิพากษาของศาลแล้ว ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่เพียงใดนั้น หากคณะกรรมการได้ทำการสอบสวนในประเด็นต่าง ๆ ครบถ้วนตามที่กล่าวมาแล้วในประเด็นที่หนึ่ง กรรมการขนส่งทางบกสามารถนำสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมา

^๑ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยมีชกช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

^๒ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

^๓ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

พิจารณา ว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดขึ้นใหม่

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๕๙